

listopad 2007

Infoservis – Nový insolvenční zákon účinný od 1. ledna 2008

Od 1.1.2008 vstoupí v účinnost nový zákon, který upravuje problematiku úpadkového práva a to zákon č. 182/2006 Sb., *o úpadku a způsobech jeho řešení - insolvenční zákon* (na něj dále navazuje zákon o insolvenčních správcích). Insolvenční zákon nahradí zákon č. 328/1991 Sb., *o konkurzu a vyrovnání*, ve znění pozdějších předpisů. Rádi bychom Vás v tomto vydání informačního servisu upozornili na některé nejdůležitější změny, které nový insolvenční zákon zavádí.

Obecně

Insolvenční zákon (dále jen „IZ“) zavádí některé nové instituty do oblasti úpadkového práva ČR. IZ nově konstruuje přístup k řešení situace dlužníka v úpadku (případně hrozícího úpadku). Zásadní změna se dotýká také pojetí insolvenčního řízení, postavení věřitelů a jejich možnosti ovlivnit průběh řešení úpadku dlužníka.

Insolvenční řízení je dle nové úpravy rozděleno do několika fází. V první fázi řízení se rozhodne o tom, zda existuje úpadek dlužníka a jak ho řešit. Po rozhodnutí o úpadku se řízení diferencuje, a to tak, že pro každý ze způsobů řešení úpadku je zvolen různý postup. I nadále však trvají některé společné základy a mezi jednotlivými způsoby řešení není nepřekročitelná hranice. Nejsou-li některé způsoby řešení úpadku úspěšné, mohou se přeměnit v *konkurz*, který je i nadále jedním z hlavních způsobů řešení úpadku.

Na druhou stranu zavádí IZ nové tzv. sanační způsoby řešení úpadku (tedy nelikvidační způsoby řešení úpadku). Zcela novým institutem je tak tzv. *reorganizace* – postupné uspokojování pohledávek věřitelů při zachování provozu dlužníka podniku, zajištěné opatřeními k ozdravení hospodaření tohoto podniku, podle soudem schváleného reorganizačního plánu s průběžnou kontrolou jeho plnění ze strany věřitelů (reorganizaci lze provést např. prominutím části dluhů dlužníka nebo odkladem jejich splatnosti nebo např. prodejem dlužníka podniku, fúzí dlužníka atd.).

Dalším zcela novým způsobem řešení úpadku je tzv. *oddlužení* – přichází v úvahu v případě řešení úpadku nepodnikatelských subjektů (předjímá dvě formy, a to oddlužení zpeněžením majtkové podstaty anebo oddlužení formou splátkového kalendáře).

Dalším novým institutem je i tzv. *moratorium*, které nabízí dlužníkovi možnost překonat krizový stav mimo insolvenční řízení, ovšem pouze za předpokladu, že dlužník bude s věřiteli spolupracovat.

IZ počítá také s institutem *insolvenčního rejstříku*, tedy informačním systémem jehož prostřednictvím se budou zveřejňovat některé písemnosti; vzhledem k tomu, že IZ předpokládá vklad rozhodnutí insolvenčního a všech podání, bude možné se jeho prostřednictvím prakticky okamžitě seznámit se soudním spisem. Měl by též obsahovat seznam dlužníků a seznam insolvenčních správců.

Dále IZ zcela nově upravuje postavení *věřitelů*. Věřitelé budou mít bezprostřední vliv na výběr způsobu řešení dlužníkovy úpadku. Věřitelé budou mít přímý vliv na výběr insolvenčního správce a bude posílena kontrolní funkce věřitelských orgánů. Současně však členové a náhradníci věřitelského výboru jsou povinni při výkonu své funkce postupovat s odbornou péčí a odpovídají za škodu nebo jinou újmu, kterou způsobili porušením svých povinností nebo neodborným výkonem své funkce (odpovídají i za své zaměstnance a jiné osoby, jejichž prostřednictvím plnili či měli plnit své povinnosti).

Jak zjistit, že bylo zahájeno insolvenční řízení?

Zahájení insolvenčního řízení oznámí insolvenční soud vyhláškou, kterou zveřejní (na úřední desce a zároveň by mělo být zveřejněno i v insolvenčním rejstříku) nejpozději do 2 hodin poté, co došel insolvenční návrh. Tato vyhláška se doručuje účastníkům insolvenčního řízení (dlužníkovi a věřitelům).

* Poznámka: Poslanecká sněmovna 27.09.2007 schválila novelu insolvenčního zákona, která již prošla Senátem a kterou bude ještě posuzovat prezident. Tato novela modifikuje výše uvedené a to tak, že návrh na úpadek by měl být kvůli ochraně před zneužitím v konkurenčním boji opatřen úředně ověřeným podpisem nebo zaručeným elektronickým podpisem. Insolvenční soudy by pak měly během příštího roku vyhlašovat úpadkové řízení v pracovní době. Společnosti, které čelí návrhu na úpadek, by měly být z výběrových řízení vyloučeny až poté, co by soud uznal oprávněnost návrhu.

Zahájení insolvenčního řízení - Insolvenční návrh

Insolvenční řízení lze zahájit jen na návrh. Zahajuje se dnem, kdy insolvenční návrh dojde věcně příslušnému soudu. Insolvenční návrh je oprávněn podat dlužník nebo jeho věřitel; jde-li o hrozící úpadek, může insolvenční návrh podat jen dlužník.

Věřitel – navrhovatel je kromě jiného povinen doložit, že má proti dlužníkovi splatnou pohledávku a k návrhu připojí její přihlášku.

Insolvenční soud může před rozhodnutím o insolvenčním návrhu vyzvat insolvenčního navrhovatele, aby ve stanovené lhůtě zaplatil zálohu na náklady řízení, tuto zálohu může soud určit až do výše 50.000,- Kč (je-li navrhovatelů více, platí společně a nerozdílně). Insolvenční návrh ovšem soud zamítne, pakliže nebylo osvědčeno, že insolvenční navrhovatel a alespoň jedna další osoba má proti dlužníku splatnou pohledávku.

Co hrozí v případě, že podaný návrh soud odmítne, zamítne nebo řízení zastaví a to vinou navrhovatele?

Jestliže řízení o insolvenčním návrhu bylo zastaveno nebo insolvenční návrh byl odmítnut či zamítnut vinou insolvenčního navrhovatele, má dlužník (nebo jiný dlužníkův věřitel) proti navrhovateli právo na náhradu škody nebo jiné újmy, která mu vznikla zahájením insolvenčního řízení a opatřeními přijatými v jeho průběhu. Jde-li o odpovědnost vůči dlužníku, má se v pochybnostech za to, že insolvenční navrhovatel zastavení insolvenčního řízení nebo odmítnutí insolvenčního návrhu zavinil - tj. chce-li být povinnosti hradit dlužníku škodu zproštěn, musí prokázat opak.

Je-li insolvenčním navrhovatelem právnická osoba, ručí za splnění náhrady škody nebo jiné újmy společně a nerozdílně členové jejího statutárního orgánu, ledaže prokáží, že bez zbytečného odkladu po podání insolvenčního návrhu informovali insolvenční soud o tom, že insolvenční návrh není podán důvodně, nebo o tom, že není splněn některý z dalších předpokladů stanovených zákonem pro vydání rozhodnutí o úpadku.

Žalobu musí dlužník podat nejpozději do 3 měsíců ode dne, kdy mu bylo doručeno rozhodnutí, jímž se končí řízení o insolvenčním návrhu, a jiný dlužníkův věřitel nejpozději do 3 měsíců od zveřejnění tohoto rozhodnutí v insolvenčním rejstříku (o žalobě však nejde rozhodnout před právní mocí tohoto rozhodnutí).

Neúčinnost právních úkonů dlužníka

Neúčinnými jsou právní úkony, kterými dlužník zkracuje možnost uspokojení věřitelů nebo zvýhodňuje některé věřitele na úkor jiných. O neúčinnosti rozhoduje insolvenční soud pouze na návrh insolvenčního správce. Osoby, v jejichž prospěch byl neúčinný právní úkon učiněn nebo které z něho měly prospěch, mají povinnost vydat dlužníkovo plnění do majetkové podstaty.

Může jít o tyto právní úkony:

- a) Právní úkon bez přiměřeného protiplnění (tím se rozumí právní úkon, jímž se dlužník zavázal poskytnout plnění bezúplatně nebo za protiplnění, jehož cena je podstatně nižší než cena obvyklá) – tomuto lze odporovat, byl-li učiněn v posledních 3 letech před zahájením insolvenčního řízení ve prospěch osoby dlužníku blízké nebo osoby která s dlužníkem tvoří koncern, anebo v době 1 roku před zahájením insolvenčního řízení ve prospěch jiné osoby. V případě právního úkonu ve prospěch jiné osoby musí být ještě splněna podmínka, dle které se jedná o úkon učiněný v době, kdy již byl dlužník v úpadku nebo který vedl k dlužníkovo úpadku.
- b) Zvýhodňující právní úkon (tím se rozumí právní úkon, v jehož důsledku se některému věřiteli dostane na úkor ostatních věřitelů vyššího uspokojení, než jaké by mu náleželo v konkursu. – např. když dlužník splnil dluh dříve, než se stal splatným) – tomuto lze odporovat byl-li učiněn v posledních 3 letech před zahájením insolvenčního řízení ve prospěch osoby dlužníku blízké nebo osoby která s dlužníkem tvoří koncern, anebo v době 1 roku před zahájením insolvenčního řízení ve prospěch jiné osoby. I zde musí být u právního úkonu ve prospěch jiné osoby ještě splněna podmínka, dle které se jedná o úkon učiněný v době, kdy již byl dlužník v úpadku nebo který vedl k dlužníkovo úpadku.
- c) Úmyslně zkracující právní úkony – odporovat lze taktéž právnímu úkonu, kterým dlužník úmyslně zkrátil uspokojení věřitele, byl-li tento úmysl druhé straně znám nebo jí se zřetelem ke všem okolnostem musel být znám (u osob dlužníku blízkých a osob jež s ním tvoří koncern toto zákon presumuje). Takovému to úkonu lze odporovat, byl-li učiněn v posledních 5 letech před zahájením insolvenčního řízení.

Insolvenční správce

Insolvenčního správce ustanovuje insolvenční soud. Tento ustanoví osobu, kterou určí předseda insolvenčního soudu. Dle nové úpravy se na schůzi věřitelů, která nejbližší následuje po přezkumném jednání, mohou věřitelé usnést, že insolvenčním soudem ustanoveného správce odvolávají z funkce a že ustanovují správce nového. Předmětné usnesení schůze věřitelů potvrzuje insolvenční soud.